

Důvodová zpráva

Radě městské části je předkládán návrh na udělení titulu Čestného občanství městské části Praha 10 Emilu Kolbenovi in memoriam, jako zvláštní projev úcty a ocenění mimořádných činů pro vlast.

Ing. Emil Kolben. dr. h. c. byl vynálezce a průmyslník, žil ve vile v Hradešínské ul. č. 1, Praha 10 – Vinohrady čp. 976. Tato vila je v současné době v majetku městské části Praha 10. V letošním roce si připomeneme 160 let od jeho narození. Patřil mezi nejvýznamnější elektrotechniky a podnikatele ve střední Evropě, byl zakladatelem továrny Kolben a spol., generálním ředitelem a hlavním akcionářem Českomoravské – Kolben – Daněk (ČKD). Po získání cestovního stipendia se nejprve seznámil s některými průmyslovými podniky v Evropě. V roce 1888 odcestoval do USA, kde strávil celkem pět let. Byl zaměstnán ve firmě Edison Machine Company Thomase Alvy Edisona, předchůdce dnešní General Electric. Později se stal Edisonovým spolupracovníkem ve vývojových laboratořích firmy a stal se dokonce vedoucím inženýrem. V Čechách pak s několika společníky založil roku 1896 firmu Kolben a spol. ve Vysočanech. Emil Kolben byl nejen úspěšným podnikatelem, ale také vlastníkem licencí, které od něj kupovaly významné elektrotechnické firmy, psal i odborné studie z oboru. V roce 1921 se Kolbenova firma spojila s První Českomoravskou továrnou na stroje a společnost se přejmenovala na Českomoravská – Kolben. V roce 1927 prošla společnost další fúzí, čímž byl položen základ později světoznámé ČKD. Z této úspěšné firmy musel Kolben během protektorátu kvůli svému židovskému původu odejít. Společně se svou rodinou byl deportován do koncentračního tábora Terezín, kde roku 1943 ve věku osmdesáti let zemřel.

Návrh byl podán naší městské části spolkem Kolbenova vila, z.s., předsedou Ing. Miroslavem Jiříkem a předsedou dozorčí rady Miroslavem Kvízem. Návrh obsahuje zdůvodnění a souhlas (vnuka Emila Kolbena) a je přílohou č. 2.

Návrh je v souladu s usnesením Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity č. VKSVA/15/41 ze dne 28. 3. 2022, které je přílohou č. 3.

O konečném udělení Čestného občanství městské části Praha 10 rozhoduje na svém zasedání Zastupitelstvo městské části Praha 10.

Městská část Praha 10

ZASTUPITELSTVO MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 10

Návrh usnesení
Zastupitelstva městské části Praha 10
číslo
ze dne

k návrhu na udělení Čestného občanství MČ Praha 10 Emilu Kolbenovi in memoriam

Zastupitelstvo městské části Praha 10

I. schvaluje
udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Emilu Kolbenovi in memoriam,

II. ukládá

1. RMČ Praha 10

1.1. zajistit předání ocenění příbuzným Emila Kolbena, kterému bylo Čestné občanství městské části Praha 10 uděleno in memoriam

Termín: 31. 12. 2022

Předkladatel: MgA. David Kašpar, místostarosta MČ Praha 10

Číslo tisku: P10-148285/2022

Příloha č. 2 Návrh na udělení čestného občanství Prahy 10

Spolek Kolbenova vila, z.s.
Ruská 804/58, Praha 10

MC Praha 10
Doruceno: 08.11.2021
P10 – 472928/2021

lisy: 1 přílohy: 0 sv.příloh: 0

Předáno ČKP dne 10.11.2021

Rada městské části Praha 10

Úřad městské části Praha 10, Vršovická 68, 101 38 Praha 10

V Praze 1. listopadu 2021

Věc: návrh na udělení čestného občanství Emilu Kolbenovi im memoriam u příležitosti 160 let od jeho narození

Vážení členové Rady městské části Praha 10,

v příštím roce, přesně 1. listopadu 2022, uplyne 160 let od narození jednoho z nejvýznamnějších českých vynálezců a podnikatelů, pana Emila Kolbena.

Význam pana Kolbena přesahuje Českou republiku, má však také význam a vazbu na Prahu 10. V Hradešínské ulici postavil Emil Kolben na začátku 20. století tzv. "červenou vilu". Místo, kde žil a pracoval, místo, kde se konaly také významné společenské události a setkání. Vedle Karla Čapka, Jana Kotěry, Jindřicha Waldese a dalších se Emil Kolben řadí k významným osobnostem naší historie, které žili na území Prahy 10.

Dovolujeme si proto navrhnout a nominovat, u příležitosti 160 let narození, pana Emila Kolbena na udělení čestného občanství Prahy 10 im memoriam.

- Emil Kolben (1862 - 1943) byl přední český podnikatel a vynálezce. Vystudoval pražskou techniku, obor elektrotechnika a strojírenství. V roce 1888 odjel do Spojených států a stal se asistentem T. A. Edisona a hlavním inženýrem americké společnosti Edison Machine Company, později šéfkonstruktérem švýcarské společnosti na vícefázové generátory Oerlikon. V roce 1896 založil v Čechách firmu Kolben a spol. a nechal ji zfúzovat s Českomoravskou strojírenskou a celý podnik pak s firmou Breithfeld-Daněk, čímž vznikla akciová společnost Českomoravská-Kolben-Daněk (ČKD). Zde byl nejprve ředitelem a pak místopředsedou správní rady.
- Emil Kolben působil v době světového rozmachu průmyslové revoluce. Pracoval v éře takových vynálezců, jako byli Nikola Tesla či Thomas Alva Edison - ba dokonce i po jejich boku. Sám byl vedle Tomáše Bati a průmyslníka Jindřicha Waldese jedním z předních evropských průmyslníků, pilířem čs. průmyslu a spoluzakladatelem a později generálním ředitelem podniku ČKD, Českomoravská-

Kolben-Daněk. Za své průkopnictví dostal od císaře Františka Josefa I. vyznamenání Řád železné koruny a později proslul pod jménem „kapitán československého průmyslu“.

- Přestože byl Emil Kolben významný muž, byl za války pro svůj židovský původ spolu se svou rodinou deportován do Terezína a Osvětimi, což z mužských potomků přežil jen vnuk Jindřich Kolben.
- Praha 10 je čtvrtí, kde se nachází mnoho historicky cenných míst, kde žili významní lidé - umělci, herci, průmyslníci i architekti. Praha 10 na své osobnosti, které zde zanechaly svou stopu, nezapomíná. Důkazem toho je odkoupení „červené vily“ Emila Kolbena v Hradešínské ulici, kterou nechal průmyslník vystavět na začátku 20. století. V současné době bydlí ve vile jediný nájemník. Obývá původní reprezentativní prostory, které Emil Kolben využíval hlavně při různých společenských a slavnostních událostech.
- Cílem Spolku Kolbenova vila, který navrhuje udělit čestné občanství, je vytvářet osvětové a vzdělávací programy pro školy, podnikatele a širokou veřejnost, pečovat a zasadit se o oživení odkazu Emila Kolbena. Členové našeho spolku například významně spolupracovali na dokumentárním filmu České televize "Kolben": <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/12640561238-kolben/22056226845>

Pevně věříme, že úsilí našeho spolku o oživení odkazu Emila Kolbena podpoříte a čestné občanství tomuto významnému obyvateli Prahy 10 bude uděleno. Děkujeme.

S pozdravem,

Ing. Miroslav Jiřík, předseda spolku

Miroslav Kvíz, předseda dozorčí rady spolku

Souhlas s udělením čestného občanství příbuzných oceněného

Souhlas

V souladu s Pravidly udělování a odnímání čestného občanství městské části Praha 10 je pro rok 2022 navrženo udělení čestného občanství městské části Praha 10 panu

Ing.Dr.h.c. Emilu Kolbenovi „in memoriam“

Uvažovaný termín pro udělení čestného občanství je v druhé polovině roku 2022.

Návrh podal Spolek Kolbenova víla, z. s., zastoupený ing. Miroslavem Jiříkem, předsedou spolku a Miroslavem Kvízem, předsedou dozorčí rady spolku.

Podle Pravidel udělování a odnímání čestného občanství městské části Praha 10 je nutný souhlas s udělením občanství.

Souhlasím s udělením čestného občanství panu Emilu Kolbenovi „in memoriam“ a zúčastním se slavnostního aktu udělení čestného občanství, případně pověřím účastí a převzetí čestného občanství člena rodiny.

vnuka pana Emila Kolbena

Příloha č. 3 Usnesení Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 10

P10-124967/2022

USNESENÍ VÝBORU PRO KULTURU, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

č. VKSVA/15/41

ze dne 28. 3. 2022

Výbor pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

I. SCHVALUJE udělení čestného občanství Emilu Kolbenovi in memoriam

Mgr. Václav Vlček

předseda Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity
Zastupitelstva městské části Praha 10